TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Luật Dự trữ quốc gia (sửa đổi): Bổ sung dự trữ chiến lược, đẩy mạnh phân cấp, phân quyền và xã hội hóa

10:07 17/11/2025

Sáng 17/11, tiếp tục chương trình Kỳ họp thứ 10, Quốc hội khoá XV, dưới sự điều hành của Phó Chủ tịch Quốc hội Lê Minh Hoan, các đại biểu Quốc hội nghe Bộ trưởng Bộ Tài chính Nguyễn Văn Thắng trình bày Tờ trình về dự án Luật Dự trữ quốc gia (sửa đổi) và Chủ nhiệm Uỷ ban Kinh tế và Tài chính Phan Văn Mãi trình bày báo cáo thẩm tra dự án Luật này.

Quang cảnh phiên họp

Tờ trình của Chính phủ nêu rõ, Luật Dự trữ quốc gia được Quốc hội thông qua ngày 20/11/2012, có hiệu lực thi hành từ ngày 1/7/2013. Sau hơn 12 năm thực hiện, Luật Dự trữ quốc gia và các văn bản hướng dẫn thi hành đã tạo khuôn khổ pháp lý căn bản để thực hiện các hoạt động Dự trữ quốc gia. Tuy nhiên, chưa quy định việc sử dụng hàng dự trữ quốc gia để bảo đảm an sinh xã hội, chưa đặt vấn đề sửa đổi toàn diện các quy định có những vướng mắc, bất cập về lĩnh

vực Dự trữ quốc gia.

Đặc biệt, thực hiện chủ trương của Đảng và Nhà nước về tổ chức, sắp xếp lại bộ máy, thực hiện phân quyền, phân cấp và phát triển công nghệ, đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số, một số Luật mới được Quốc hội thông qua có nội dung liên quan đến hoạt động dự trữ quốc gia. Vì vậy, để tránh chồng chéo, mâu thuẫn, đảm bảo thống nhất, hiệu lực, hiệu quả trong quá trình thi hành, cần thiết phải rà soát tổng thể, nghiên cứu ban hành Luật Dự trữ quốc gia (sửa đổi) thay thế cho Luật hiện hành.

Bộ trưởng Bộ Tài chính Nguyễn Văn Thắng nhấn mạnh, "dự Luật lần này quy định việc quản lý, sử dụng dự trữ quốc gia để thực hiện mục tiêu dự trữ quốc gia và quản lý nhà nước về dự trữ quốc gia; áp dụng đối với cơ quan, tổ chức, cá nhân có liên quan đến việc quản lý, sử dụng dự trữ quốc gia".

Dự thảo Luật Dự trữ quốc gia (sửa đổi) gồm 06 Chương, 35 Điều (dự thảo Luật đã giảm 31/66 Điều so với Luật hiện hành).

Bổ sung dự trữ quốc gia, dự trữ chiến lược để bảo đảm tự chủ chiến lược quốc gia

Lần sửa luật này hướng tới mục tiêu dự trữ quốc gia được kế thừa, sửa đổi và bổ sung mục tiêu, theo đó, dự trữ quốc gia, dự trữ chiến lược để bảo đảm tự chủ chiến lược quốc gia, nhằm huy động, khai thác, sử dụng có hiệu quả các nguồn lực của nền kinh tế, là công cụ điều tiết thị trường để bảo đảm nền kinh tế vận hành ổn định, hiệu quả theo quy luật thị trường và định hướng xã hội chủ nghĩa.

Về ngân sách nhà nước chi cho dự trữ quốc gia, Bộ trưởng Nguyễn Văn Thắng cho biết, dự luật quy định những nội dung chi dự trữ quốc gia sử dụng từ nguồn dự phòng và chuyển nguồn sang năm sau để phù hợp với Luật Ngân sách nhà nước năm 2025.

Về chiến lược, danh mục dự trữ quốc gia, dự thảo luật đã rà soát, sửa đổi và bổ sung nguyên tắc xây dựng chiến lược, nguồn lực dự trữ quốc gia, đáp ứng mục tiêu ổn định và phát triển kinh tế - xã hội. Thực hiện phân cấp, phân quyền triệt để: Luật chỉ quyết định mục tiêu, yêu cầu, tiêu chí và giao Chính phủ quy định danh mục hàng dự trữ quốc gia, danh mục hàng dự trữ chiến lược để bảo đảm tính linh hoạt, phù hợp với tình hình thực tế trong từng thời kỳ.

Đối với hoạt động quản lý, sử dụng hàng dự trữ quốc gia, dự thảo luật quy định về thẩm quyền quyết định nhập, xuất của Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang bộ quản lý hàng dự trữ quốc gia.

Đối với mua, bán hàng dự trữ quốc gia, lần này không quy định lại các quy định về pháp luật đấu thầu, đấu giá đã được quy định tại các văn bản pháp luật về đấu thầu, đấu giá. Việc mua, bán hàng dự trữ quốc gia do Bộ Quốc phòng, Bộ Công an quản lý được thực hiện theo các quy định đặc thù trong lĩnh vực quốc phòng, an ninh.

Về bảo quản hàng dự trữ quốc gia, theo Bộ trưởng Bộ Tài chính, dự thảo luật đã bỏ yêu cầu hàng dự trữ quốc gia phải được cất giữ riêng, sửa đổi phương thức quản lý từ việc ban hành quy chuẩn kỹ thuật quốc gia hàng dự trữ quốc gia thành quy định về bảo quản hàng dự trữ quốc gia, bảo đảm đơn giản hóa thủ tục hành chính, tạo thuận lợi khi tổ chức thi hành pháp luật.

Bộ trưởng Bộ Tài chính Nguyễn Văn Thắng

Đối với công tác quản lý, sử dụng hàng dự trữ chiến lược, đây là những nội dung bổ sung mới. Dự thảo luật đã quy định những nội dung mang tính cơ chế, nguyên tắc về nhập, xuất, mua, bán, bảo quản, cất giữ hàng dự trữ chiến lược và giao Chính phủ quy định cụ thể trong từng thời kỳ để bảo đảm tính linh hoạt, phù hợp với tình hình thực tế. Trong đó, dự thảo luật đã quy định việc thực hiện xã hội hóa thông qua hoạt động nhập, mua, cất giữ từ nguồn hợp pháp tại đơn vị, doanh nghiệp và được Nhà nước hỗ trợ các khoản chi phí quản lý, bảo quản, thuế, lãi suất và các khoản hỗ trợ khác theo quy định của pháp luật.

Cùng với đó, dự thảo luật đã cắt giảm tối đa các thủ tục không cần thiết, không rõ thẩm quyền và không quy định thêm; đồng thời phân cấp, phân quyền mạnh mẽ, triệt để về ban hành danh mục hàng dự trữ quốc gia, hàng dự trữ chiến

lược, quyết định nhập, xuất hàng dự trữ quốc gia, quy định về bảo quản, định mức kinh tế kỹ thuật xuất, nhập hàng dự trữ quốc gia.

Chính phủ đề nghị luật có hiệu lực từ ngày 1/7/2026. Riêng đối với các nội dung quy định về dự trữ chiến lược, đề nghị có hiệu lực từ ngày 1/7/2027.

Rà soát toàn diện các quy định về dự trữ chiến lược quốc gia

Báo cáo thẩm tra của Ủy ban Kinh tế và Tài chính tán thành với sự cần thiết ban hành dự án Luật Dự trữ quốc gia sửa đổi. Về phạm vi sửa đổi Luật, Chủ nhiệm Uỷ ban Kinh tế và Tài chính Phan Văn Mãi cho biết đã tăng cường phân cấp, phân quyền, cắt giảm 2/6 thủ tục hành chính. Nhiều thủ tục khác được đơn giản hóa. Dự thảo cũng đã bổ sung các quy định mới về dự trữ chiến lược và xã hội hóa các hoạt động dự trữ quốc gia, bảo đảm quán triệt tinh thần đổi mới trong xây dựng pháp luật.

Uỷ ban Kinh tế và Tài chính đề nghị Chính phủ tiếp tục chỉ đạo rà soát, hoàn thiện các quy định của dự thảo Luật, đặc biệt là các chính sách mới như dự trữ chiến lược, xã hội hóa dự trữ quốc gia và các nội dung liên quan đến phân cấp, phân quyền, đảm bảo tính khả thi và đồng bộ.

Chủ nhiệm Uỷ ban Kinh tế và Tài chính Phan Văn Mãi trình bày báo cáo Thẩm tra dự án Luật

Về dự trữ chiến lược, Uỷ ban Kinh tế và Tài chính nhận thấy, dự trữ chiến lược là nội dung quan trọng của dự thảo Luật, nhằm thể chế chủ trương của Đảng tại Nghị quyết số 39 và Kết luận 115. Các quy định, đặc biệt là quy định về quản lý

và sử dụng hàng dự trữ tại Chương 5, đã cơ bản cụ thể hóa mục tiêu xây dựng dự trữ chiến lược. Tuy nhiên, để đảm bảo tính khả thi, thống nhất và đáp ứng yêu cầu đặt ra trong bối cảnh mới, Ủy ban Kinh tế và Tài chính đề nghị tiếp tục rà soát, hoàn thiện quy định về: nguyên tắc quản lý hàng dự trữ chiến lược; chính sách của Nhà nước đối với dự trữ chiến lược; danh mục hàng dự trữ chiến lược, mức dự trữ chiến lược phù hợp với từng giai đoạn; ứng dụng khoa học công nghệ trong dự trữ chiến lược; phương thức, công cụ và cơ chế điều tiết thị trường dự trữ chiến lược đối với các loại tài nguyên, khoáng sản quan trọng.

Về xã hội hóa dự trữ quốc gia, Uỷ ban Kinh tế và Tài chính nhận thấy, dự thảo Luật đã có bước tiến quan trọng trong việc thúc đẩy xã hội hóa các hoạt động dự trữ quốc gia, góp phần đa dạng hóa nguồn lực, nâng cao tính linh hoạt và giảm gánh nặng cho ngân sách nhà nước. Tuy nhiên, các quy định tại Điều 4 về chính sách của Nhà nước đối với xã hội hóa dự trữ quốc gia hiện mới dừng lại ở mức khuyến khích, tạo điều kiện, chưa bao quát các cơ chế hỗ trợ cần thiết. Đặc biệt còn thiếu các ưu đãi tài chính như thuế, tín dụng, cũng như các quy định đối với trường hợp xã hội hóa gắn với bí mật nhà nước. Do đó, Uỷ ban Kinh tế và Tài chính đề nghị Cơ quan soạn thảo nghiên cứu bổ sung các quy định về ưu đãi tài chính, tín dụng, cơ chế mua lại và luân phiên hàng dự trữ, cơ chế chia sẻ rủi ro, bảo đảm hài hòa lợi ích giữa Nhà nước và doanh nghiệp. Đồng thời, hoàn thiện quy định về thanh tra, kiểm tra, giám sát và cơ chế huy động nguồn lực ngoài ngân sách, nhằm bảo đảm tính minh bạch, hiệu quả và bền vững của dự trữ quốc gia.

Về ngân sách nhà nước chi cho dự trữ quốc gia, Chủ nhiệm Uỷ ban Kinh tế và Tài chính nhấn mạnh, các quy định tại dự thảo Luật có nhiều điểm tiến bộ so với dự thảo luật quốc gia hiện hành, phù hợp với yêu cầu quản lý tài chính công và nâng cao hiệu quả của hoạt động dự trữ quốc gia. Để đảm bảo đầy đủ, thống nhất và khả thi, Ủy ban Kinh tế Tài chính đề nghị Cơ quan soạn thảo tiếp tục hoàn thiện các quy định về thẩm quyền quyết định chi, lập dự toán chi và nội dung ngân sách nhà nước chi cho hoạt động quản lý dự trữ quốc gia. Đồng thời, cần quy định rõ nguyên tắc và cơ chế quản lý, hạch toán nguồn thu từ việc sử dụng dự trữ chiến lược để kinh doanh phục vụ mục tiêu điều tiết thị trường, phân định rõ giữa nguồn chi cho dự trữ nhằm đáp ứng yêu cầu đột xuất cấp bách và nguồn chi phục vụ mục tiêu dự trữ chiến lược.

Đối với thời điểm có hiệu lực, Ủy ban Kinh tế và Tài chính đề nghị Chính phủ đẩy nhanh tiến độ xây dựng các văn bản quy định chi tiết, quy định thời điểm có hiệu lực từ ngày 1/7/2026. Các văn bản hướng dẫn cần kịp thời thể chế hóa đầy đủ chủ trương của Đảng về dự trữ chiến lược, bảo đảm các chủ trương và quy định của Luật sớm đi vào thực tiễn và phát huy hiệu quả.